

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2021/1355-9

Saksbehandler: Gaute Thomassen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Planutvalget

Regional plan for klima, energi og miljø - Høringsuttalelse

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Vestre Toten kommune støtter opp om at det utarbeides en regional plan for klima, energi og miljø, men vi mener at det er elementer i dokumentet som er sendt på høring som med fordel kunne ha vært mer gjennomarbeidet. Det vises i så måte til merknadene som kommer frem av saksframlegget.

Vedlegg

- 1 Regional plan for klima, energi og miljø - planforslag
- 2 Regional plan for klima, energi og miljø- høringsbrev

Bakgrunn for saken

Regional plan for klima, energi og miljø er en av tre nye regionale planer som er under utarbeidelse som et ledd i Innlandsstrategien. Planen er videre forankret i FNs bærekraftsmål og nasjonale føringer. Det fremgår at målsetningen er å utforme, konkretisere og koordinere en offensiv klima- og miljøpolitikk for Innlandet.

Planforslaget innledes av en god beskrivelse av hvordan Innlandet skal utvikle seg når det gjelder fokusområdene klima, energi og miljø. De tre temaene kan ikke bare vurderes hver for seg, men må sees i sammenheng. At de til dels er overlappende og kan gi mulige motsetninger og interessekonflikter gjør at en må finne en balansegang mellom dem og finne en utviklingsretning som er basert på helhetlige vurderinger.

Planen stiller opp ambisiøse mål som kan vise seg krevende å nå med de utfordringene Innlandet har når det gjelder økende gjennomsnittsalder i en befolkning som i stor grad er minskende i store deler av fylket. Innlandets store areal og spredte befolkning gir særlige utfordringer når det gjelder tiltak innenfor klima og energi. Samtidig har Innlandet andre naturgitte forutsetninger som kan stille oss i en posisjon til å kunne være en pådriver i det grønne skiftet.

Vurdering

Denne vurderingen tar ikke opp i seg alle momenter som kunne vært kommentert, men peker på enkelte elementer Kommunedirektøren mener at kunne vurderes justert eller endret.

Planforslaget

Planens omfang blir svært stort når man tar mål av seg å dekke «klima, energi og miljø» i én plan med ett handlingsprogram. Planforslagets tittel bidrar til en, allerede betydelig begrepssammenblanding. Store norske leksikon definerer miljø som «omgivelser eller ytre livsvilkår». Således inngår klima, i høyeste grad i begrepet miljø. Ut fra innholdet i planen ville det være mer logisk å se dette som en miljø- og energiplan, men politisk opinion og trender i tiden legger føringer for at det er naturlig å tydeliggjøre at planen omhandler klima. For å ivareta det, kunne det være en løsning å endre til plan for klima, energi og natur for å bidra til bedre begrepsforståelse. Det beste ville kanskje være å begrense seg til klima og energi, da det faglige omfanget blir voldsomt om man også skal ta opp i planen alt som favnes av begreper som «miljø» eller «natur». Dette er også tydelig i planen som vurderes til å ha vesentlige mangler om den skal nå opp mot en ambisjon om å fremme betydelige, relevante tiltak innenfor alle temaer som da blir aktuelle. Som eksempel kan det nevnes at vannforvaltning ikke er synliggjort i planen utover at handlingsplanen nevner at man skal hindre forurensning ved å utrede muligheten for å begrense lys- og støyforurensning gjennom reguleringsplaner samt at man skal bidra i prosjektet «Oppdrag Mjøsa». Det fremstår som merkelig at dette prosjektet nevnes i handlingsplanen, samtidig som den ikke omtaler arbeidet etter vannforskriften i vannområde Mjøsa. Et arbeid der fylkeskommunen selv har hatt et ansvar og bidratt aktivt til målrettede tiltak og overvåking av vannmiljøet gjennom to tiår.

Hovedmålet for klima er formulert som følger: «Innlandet er omstilt til lavutslippssamfunnet og er forberedt på et klima i endring». Dette fremstår som svært ambisiøst og lite realistisk innenfor planens varighet som strekker seg frem til 2030. «Lov om klimamål (klimaloven)» skal synliggjøre Norges klimamål og fremme gjennomføring for å nå disse. I denne loven er målet at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050 og at klimagassutslippene da skal være redusert til 90 til 95 % av utslippsnivået i referanseåret 1990. At Innlandet skal nå et slikt mål 20 år tidligere virker lite realistisk. Når man ser på delmål 1 innenfor klima fremstår det som at det kanskje ikke er intensjonen heller. Dette delmålet slår nemlig fast at innlandet skal redusere klimagassutslippene med 55 % relatert til utslippene i 1990, i løpet av planperioden. Dette kunne med fordel vært avklart i endelig plan.

Kommunedirektøren opplever at planforslaget generelt har mangler når det gjelder tydelig sammenheng mellom hovedmål, delmål, strategier og tiltak. Det er en del tråder som trekkes opp i den tekstlige delen av forslaget som ikke lett lar seg gjenfinne eller se sammenhengen med når man setter seg inn i tiltaksdelen/handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet

I handlingsprogrammet er det nokså utstrakt bruk av henvisninger til andre planer og dokumenter. Riktignok kan man gjenfinne enkelte av tiltakene som savnes i handlingsprogrammet i disse dokumentene, men en slik fremgangsmåte gjør det utfordrende å sette seg inn i planens innhold uten å måtte slå opp i en rekke andre dokumenter. Det var en fordel om planen kunne stå mer på egne ben. En annen utfordring med dette er at flere av dokumentene det henvises til har kortere tidshorisont enn regional plan for klima, energi og

miljø. Det er uklart for Kommunedirektøren hva man ser for seg at skal skje når disse dokumentene utdateres i løpet av planperioden.

Flere tiltak i tiltaksprogrammet er formulert relativt passivt og med forbehold. Det var ønskelig at flest mulig tiltak var formulert mest mulig konkret og med større utsikter for direkte effekt. For å kunne lese intensjonene bak programmet var det gunstig om det kunne inneholde en tidslinje og/eller en kolonne som synliggjør tidspunkt for milepæloppnåelse, samt en indikasjon på kostnader knyttet til tiltakene. Her kunne man med fordel se på hvordan dette er fremstilt i regional plan for samfunnstryggleik, som fremstiller dette på en ryddig måte.

Deler av handlingsprogrammet fremstår til dels som uferdig, tilfeldig, med manglende virkemidler og/eller feil og mangler i ansvars plasseringene. Under synliggjøres noen eksempler på dette.

- Det er flere tiltak i programmet som fordrer at kommunene setter av ressurser og midler for å oppfylle den regionale planens målsetninger. For eksempel er det lagt opp til at kommunene skal få ansvar for å opprette interkommunale rådgiverstillinger i regionene. Dette fremstår som lite realistisk all den tid kommunene allerede i dag har utfordringer med å dekke sitt eget bemanningsbehov innenfor fagfeltet/myndighetsområdet. Det ville være en fordel om fylkeskommunen kunne formulere seg slik at denne typen tiltak kunne brukes for å rette signaler til overordnede myndigheter om at det er behov for å dirigere mer midler til kommunenes arbeid innenfor fagfeltene som omfattes av planforslagets tema.
- Fylkeskommunen er en betydelig eiendomsbesitter og forvalter en stor bygningsmasse. I lys av dette ville det være naturlig at planen inneholdt tydelige og ambisiøse tiltak knyttet til energieffektivisering og bruk av fornybar energi i egne bygg. På denne måten kunne fylkeskommunen ha gått foran med et godt eksempel innenfor tematikk som støter inn mot to av tre hovedmål for planen. Slike tiltak kan ikke gjenfinnes i handlingsprogrammet.
- Utslipp fra veitrafikk er en stor kilde til klimagassutslipp i fylket. Samtidig er det vanskelig å argumentere for at innbyggerne skal gå over til økt bruk av kollektiv transport all den tid tilbudet er svært begrenset. Det var ønskelig at tiltaksprogrammet inneholdt mer konkrete, ambisiøse tiltak innenfor fylkeskommunens ansvarsområde innenfor kollektivtransport.
- Indirekte utslipp knyttet til innbyggernes forbrukervaner utgjør en svært stor andel av klimagassutslippene som innbyggerne i Innlandet er ansvarlige for. Det var ønskelig at man formulerte mer konkrete og ambisiøse tiltak innenfor denne kategorien av utslipp. Det er ikke å forvente at prosjekter for å redusere matsvinn i offentlige kantiner og på skoler og justering av tilbudet i offentlige kantiner vil være tilstrekkelige tiltak innenfor denne, svært viktige utslippskategorien.
- I delmål 3 under hovedmålet knyttet til miljø i planen, inngår begrensning av utbredelse og hindring av spredning av fremmede arter. Det er uklart hvordan planen skal kunne

bidra til dette, da det ikke finnes et tiltak i handlingsprogrammet som tar sikte på å bidra til denne målsettingen.

- Delmål 2 under hovedmålet for klima inneholder en formulering om at netto-opptaket av klimagasser skal økes i Innlandet i løpet av planperioden. Det er vanskelig å finne igjen tiltak i handlingsprogrammet som bygger opp under en slik målsetning.
- Strategi 2.7 og 2.8 under overskriften «Arealbruk» omhandler henholdsvis utbyggingsgrense mot fjell og utmark, og oppfølging av jordbruksstrategien. Dette er viktige og riktige strategier for å ta av noe av presset mot verdifulle og sårbare arealressurser. Det er ikke ført opp noen tiltak knyttet til strategiene og da blir det utfordrende å se hvordan planen skal kunne bidra til måloppnåelse innenfor strategiene.

Kommunedirektøren savner en mer offensiv holdning når det gjelder klimagassutslipp og tydeligere signaler om at fylkeskommunen setter seg i førersetet for et utstrakt samarbeid mot handlekraftig tiltaksgjennomføring. Har man vurdert en tilnærming til klimaarbeidet gjennom regionalt partnerskap, etter modell av Klima Viken? Sett utenfra synes dette som en hensiktsmessig tilnærming som styrker regionalt samarbeid, drar nytte av kompetanseutveksling og legger til rette for støtte til kommunenes klimaarbeid gjennom bidrag fra fylkeskommunale midler. I kombinasjon med tydelige signaler oppover i myndighetsapparatet kunne dette sette Innlandssamfunnet i en best mulig posisjon for å, i størst mulig grad oppnå planens målsetninger.

Bjørn Fauchald

Kommunedirektør

Eirik Røstadsand

Plansjef

Planutvalgets behandling av sak 15/2023 i møte den 06.03.2023:

Behandling

Miljørådgiver Gaute Thomassen innledet på saken.

Avstemning:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Vestre Toten kommune støtter opp om at det utarbeides en regional plan for klima, energi og miljø, men vi mener at det er elementer i dokumentet som er sendt på høring som med fordel kunne ha vært mer gjennomarbeidet. Det vises i så måte til merknadene som kommer frem av saksframlegget.